

ਭਕਤਾਮਰ ਸਤੋਤਰ

ਅਨੁਵਾਦਕ : ਰਵਿੰਦਰ ਜੈਨ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਜੈਨ, ਮਾਲੋਰਕੋਟਲਾ

ਇਹ ਸਤੋਤਰ (ਸਤੁਤੀ) ਭਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਤੁਤੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਸੰਗਮ ਹੈ। ਇਕ ਪਖੀਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਰਿਹੰਤ ਤੀਰਥ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਤੋਂ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਪਖੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਧਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਸਤੁਤੀ ਨੂੰ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰੇ ਵਿਰਕੇ ਇਕ ਆਦਰ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਹਰ ਚਾਥਾ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮੰਤਰ ਕ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ

ਇਹ ਸਤੋਤਰ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਅਚਾਰਿਆ ਮਾਨਤੁੰਗ ਸੁਭੀ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਆਪ ਮਾਲਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਜਧਾਨੀ ਉਜੈਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਗਏ। ਉਜੈਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੈਦਿਕ ਸ਼ੈਵ ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁਖ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਵਿਰਕੇ ਨੂੰ ਮਨਣ ਵਾਲੇ ਤਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਚਾਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮਯੂਰ ਨਾਂ ਦੇ ਪੰਡਤ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਬਾਣ ਪੰਡਤ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿਣ ਲਗਾ ਮਯੂਰ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਨੇ ਅਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਪ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕੋਹੜੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਣ ਪੰਡਤ ਨੇ ਸ਼ੈਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਕੀਤੀ। ਸੂਰਜ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਹੜ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਈਰਖਾ ਨਾਲ ਬਾਣ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹਥ ਪੈਰ ਕੱਟ ਕੇ ਚੰਡੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ। ਚੰਡੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਸੁੰਦਰ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਬਾਣ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਸਹੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਹ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਖੁਲੋਆਮ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਲਗਾ। ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਆਚਾਰਿਆ ਮਾਨਤੁੰਗ ਅਤੇ ਉਪਾਸਕ ਨੂੰ ਉਸ ਨਿੰਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਣੀ ਸਭਾਵਿਕ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਣ ਪੰਡਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੈਨੀ ਸ਼ਾਪੂ ਤਾਂ ਪੇਟ ਭਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਵਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆ ਹੈ ਨਾ ਗਿਆਨ ਨਾ ਸੇਵ ਧਰਮ ਦੀ ਤਰਾਂ ਚਮਤਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੁਝ ਚਮਤਕਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਚਰਥਾਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਬਾਣ ਪੰਡਤ ਦੀ ਚੈਲੰਜ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਉਪਾਸਕਾਂ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ :- ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਜੈਨੀ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਅਚਾਰਿਆ ਮਾਨਤੁੰਗ ਮਹਾਨ ਚਮਤਕਾਰੀ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਨੇ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਬੁਲਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਹਿਲ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਘੀ ਦਾ ਕਟੋਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਸਲਾਈ ਉਸ ਕਟੋਰੇ ਵਿਚ ਰਖ ਦਿਤੀ। ਉਪਾਸਕਾਂ ਨੇ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਤੋਂ ਘੀ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁਛਿਆ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਫੁਰਮਾਇਆ ਘੀ ਦੇ ਕਟੋਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਜੈਨੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕਟੋਰੇ ਵਾਂਗ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ ਆਪ ਲਈ ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਜਗਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਲਾਈ ਰਾਹੀਂ ਦਸ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਭਰੇ ਕਟੋਰੇ ਵਿਚ ਸਲਾਈ ਅਪਣਾ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੇ ਕਟੋਰੇ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਦਾ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਰੇ ਇਥੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਰਾਜਾ ਭੋਜ ਨੇ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਡਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਰਥ (ਵਹਿਸ) ਕਰੋ। ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਈਸਵਰ ਕਰਤਾ ਸਭੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿਤਾ।

ਫੇਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਬਾਣ ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਸੋ। ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਰਾਜਨ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅਗੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਚਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਬੋਧਾਰ ਹਨ। ਜੈਨ ਧਰਮ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬਨਣ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਪਰ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਇਜਤ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇਛਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਆਪ ਮੈਨੂੰ 48 ਜਿੰਦੇਆਂ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ 48 ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਜਕੜ ਦੇਵੋ ਜਿਨੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਫੌਜ ਹੈ ਸਾਰੀ ਮੇਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੋ ਮੈਂ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੂੰ 48 ਬੇੜੀਆਂ ਪੁਆ ਚਿੜੀਆਂ ਉਹ 48 ਭਾਲੇ ਲਗੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਪਹਿਲੇ ਸਲੋਕ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਬੇੜੀ ਤੇ ਜਿੰਦਾ ਟੁਟ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਰ ਸਲੋਕ ਨਾਲ ਬੇੜੀਆਂ ਜਿੰਦੇ ਟੁਟ ਗਏ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਦੀ ਜੇ ਜੇ ਕਾਰ ਹੋਈ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਜੈਨ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਸਤੋਤਰ ਮਹਾਨ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਭਕਤਾਮਠ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਸ ਨੂੰ ਧੜਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਭਗਤ ਅਪਨੇ ਤੋਂ ਉਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1

ਭਗਤੀ ਭਰਪੂਰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਚਾਹੀਂ ਬੁਲਾਏ ਮਣੀਮੁਕਟਾ ਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਨ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਦਿ (ਸਰ) ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਗਿਰਦੀ ਹੋਈ ਜੀਵ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸ਼ੀ ਜਿਨ ਰਾਜ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਿਸਕ (ਸਹੀ) ਸਿਧ ਨਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਸ਼ਤ੍ਰੁਤੀ ਕਰਾਂਗਾ।

ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਭਗਤੀ ਭਰਪੂਰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲਾਏ ਮਣੀ ਮੁਕਟਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਦਿ (ਸ਼ੁਰੂ) ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਗਿਰਦੀ ਹੋਈ ਜੀਵ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਜਿਨ ਰਾਜ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਿਅਕ (ਸਹੀ) ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ।

ਭਾਵ :- ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਣੀ ਮੁਕਟਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਉਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਦ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ । ਜਿਨਾਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਜਿਤ ਕੇ ਅਰਿਹੰਤ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੇ ਤੀਰਥੰਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਭ ਦੇਵ ਦੀ ਮੈਂ [ਅਚਾਰਿਆ ਮਾ: ਤੁੰਗ] ਵਿਧੀ ਪੁਰਵਕ ਬੰਦਨਾਂ ਸਤੁਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ।

ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਤਤਵ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਹਾਨ ਬੁਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਜਿਨਾਂ ਦੀ ਤਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ ਖਿਚਵੀ ਸਤੁਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਜ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸੇ ਪਹਿਲੇ ਤੀਰਥੰਕਰ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ।

ਭਾਵ :- ਇਥੇ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਵਰਗ ਦੇ 64 ਇੰਦਰ ਵੀ ਤਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਅਜੇਹੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮੈਂ ਸਤੁਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗਾ ਇਹ ਹੈਰਾਣੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ।

ਹੇ ਦੇਵ ਪੂਜਾ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਸਨਾ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪ੍ਰਭੂ । ਮੈਂ ਕਿਨਾਂ ਬੇ ਸ਼ਰਮ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਤੁਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਾ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ । ਪਰ ਠੀਕ ਇਕ ਪੜ੍ਹੇ ਮੈਂ ਗਲਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੀ ਛਾਇਆ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਬਚੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ (ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਅਗਿਆਨੀ ਬਚੇ ਵਰਗੀ ਹੈ)

ਭਾਵ :- ਇਥੇ ਅਚਾਰਿਆ ਨੇ ਅਪਣੀ ਤੁਲਨਾ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਚੰਦਰਮਾਂ ਸਮਾਨ ਸੀਤਲ ਦਸਿਆ ਹੈ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਸਤੁਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ।

ਹੇ ਅਨੰਤ ਗੁਣਾ ਦੇ ਸਾਗਰ । ਬੁਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਮਪਤਿ, ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾ ਸਮਾਨ ਗੁਣਾ ਦੀ ਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਸਮੰਦਰ ਦੇ ਜਵਾਰ ਭਾਟੇ ਸਮੇਂ ਜਦ ਮਗਰਮਛ ਆਦਿ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਉਛਲ ਰਹੇ

ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਜੇਹੇ ਸਮੇਂ ਕੋਣ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਮਹਾਨ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਅਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਰ ਕਰੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ ਦੀ ਮਾਣ ਸਤ੍ਰੁਤੀ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਆਪ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਸਮਾਨ ਨਿਛਮਲ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਬੇਚਾਰਾ ਏਵ ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਹਮਪਤਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਵ :- ਇਥੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਅਲੰਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵਤਿਆਂ ਗੁਰੂ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

5

ਫੇਰ ਵੀ ਹੇ ਮਹਾਂਮੁਨੀ। ਮੈਂ ਸ਼ਕਤੀ ਭਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਭਗਤੀ ਦੇ ਕਾਣਨ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਤ੍ਰੁਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਮਜੋਰ ਹਿਰਣੀ ਅਪਣੇ ਬਚੇ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੇਠ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਭਗਤੀ ਵਸ, ਘਟ ਅਕਲ ਵਾਲਾ, ਅਪਣੀ ਗਿਆਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਤ੍ਰੁਤੀ ਲਈ ਡਟ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਭਾਵ :- ਇਥੇ ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਤੁਲਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ ਆਪ ਕੇ ਭਗਤ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ।

6

ਹੇ ਨਾਥ। ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਰਹਿਤ ਹਾਂ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹਾਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਸਤ੍ਰੁਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪ ਦੀ ਭਗਤੀ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਤ੍ਰੁਤੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਪਖੋਂ ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਰੁਤ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਕੋਇਲਾਂ ਅਪਣੇ ਆਪ ਮਿਠੇ ਰਾਗ ਛੇੜੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਅਪਣੇ ਆਪ ਤੁਹਾਡੀ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਭਾਵ :- ਅਚਾਰਿਆ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਗਤੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁਤ ਦੇ ਕੋਇਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਿਆ ਹੈ।

7

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਕਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹਨੇਰ ਅਤੇ ਭੋਰ ਸਮਾਨ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਹੋਣ ਦ ਬਾਵਜੂਦ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹਨੇਰ ਦਾ ਅਸਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਮਰੇ ਪਾਪ ਨਸ਼ਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਵ : ਅਚਾਰਿਆ ਨੇ ਇਥੇ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰ ਅਲੰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦਾ ਅਗਿਆਨ ਰੂਪੀ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੂਰਜ ਆਖਿਆ ਹੈ।

ਹੇ ਨਾਥ ਅਜੇਹਾ ਮੱਨ ਕੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਅਗਿਆਨੀ ਨੇ ਇਹ ਮਨੋਹਰ ਰਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਇਹ ਸਤੋਤਰ ਸੱਜਣਾ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੁਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਘਾਹ ਤੇ ਪਈ ਐਂਸ ਦੀ ਨਿਰਨੇ ਬੁੰਦ ਮੌਤੀ ਵਰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਭਾਵ : ਮੇਰੀ ਇਹ ਸਤੁਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਘਾਹ ਡੇ ਪਈ ਸਵੇਰ ਦੀ ਐਂਸ ਸਮਾਨ ਹੈ।

ਹੇ ਜਿਨੇਸ਼ਵਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪ ਦਾ ਸਤੋਤਰ ਦੀ ਗਲ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਤਾਂ ਖਾਲੀ ਨਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਅਤੇ ਪਰਲੋਕ ਤੇ ਆਪ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਖਿਲ ਕਮਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਾਜ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ।

ਭਾਵ : ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹਤਵ ਪੂਰਨ ਹੈ ਬਹੁਤੀ ਪੰਡਤਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹਿਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੇ ਤਲਾਵ ਦੇ ਕਮਲਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਜਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਸੋ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕੇਰਾ ਗਿਆਨ ਇਥੇ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਗਹਿਣੇ ਤੁਹਾਡੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਚਬੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋ ਜੋ ਮਾਲਕ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾਂ ਕਰੇ ਦਾ ਉਸ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੈ।

ਭਾਵ : ਇਥੇ ਅਲਕਾਤ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਗਤ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਆਦਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵੀ ਨੌਕਰ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਮਾਲਕ ਅਪਣੇ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਕਢ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਦੋਂ ਭਗਤ ਦੀ ਅਖ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਵੇਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਉਹ ਅਖ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਭਲਾ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਫੰਗ ਸਮਾਨ ਖੀਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਜਲ ਪੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਖਾਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਭਾਵ : ਇਥੇ ਅਚਾਰਿਆ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਤਿਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਆਖਿਆ

ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ। ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਖੀਰ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ (ਦੂਸਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਖਾਰੇ ਜਲ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ)।

ਤਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹੁਣ ਮੈਂ ਨਿਸਚੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤ ਭਾਵ ਜਗਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਾਲੇ ਚਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂਆਂ ਚਾਹੀਂ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮੀਨ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵੀ ਦੇਵ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ।

ਭਾਵ : ਅਚਾਰਿਆ ਭਗਤੀ ਵਸ ਹੋ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਵ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਨਾਗ ਕੁਮਾਰ ਦੀਆਂ ਅਖਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜੇਹਾ ਰੂਪ ਕਿਥੇ ਹੈ ਇਸ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਮਾਵਾਂ ਹਾਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਿਥੇ ਉਹ ਕਲੰਕ ਵਾਲਾ ਚੰਦਰਮਾ ਜੋ ਸਵੇਰ ਸੌਣ ਹੋਣ ਤੇ ਪਲਾਸ (ਬੋਹੜ) ਦੇ ਪਤੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਆਪ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਦੀ ਚੰਦਰਮਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੁੰਦਰਤਾ ਰਾਤ ਤਕ ਦੀ ਹੈ।

ਭਾਵ : ਅਚਾਰਿਆ ਜੀ ਦੀ ਦਰਿਸ਼ਟੀ ਪਰੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਫਿਕੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

14

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਵੇਂ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦਾ ਚੰਦਰਮਾ ਤਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਖੇਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਗੇ ਵੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਪ ਨੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਣ ਤੋਂ ਕੋਣੇ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਆਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਨ ਜਗਤ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਵ : ਇਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

15

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੇ ਪਰੀਆ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪ ਸਥਿਰ ਰਹੋ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿ ਅਚੰਬਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਫਾਨ ਆਉਣ ਤੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਪਹਾੜ ਹਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਕਲਾ ਸਮੇਰੂ ਨਹੀਂ ਹਿਲਦਾ (ਭਾਵ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਆਪ ਦਾ ਮਨ ਸਮੇਰੂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜਿਆਦਾ ਮਹਾਨ ਹੈ।

ਭਾਵ : ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਥਾਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਹੇ ਸਰਵੋੱਗ ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਅਲੰਕਿਕ ਦੀਖਕ ਹੋ, ਜੋ ਤਿੰਨ ਲੰਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋ । ਆਪ ਅਜੇਹੇ ਦੀਖਕ ਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੇਲ ਅਤੇ ਖੱਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰੁੱਭ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਦੀਪ ਗੁਐ ਤੋਂ ਭਹਿਤ ਹੈ । ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਕੰਬਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾ ਦੇ ਝੜਕੇ ਵੀ ਖੁੜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ।

ਹੇ ਮੁਨੀਂਦਰ ! ਆਪ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਿਮਾਵਾਨ ਹੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਰਜ ਤਾਂ ਛਿਪਦਾ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇਕ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਰਾਹੁ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹੁ ਖਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । [ਕੇਵਲ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਾਅਦ ਅਗਿਆਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ] ਸੂਰਜ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਦਿਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਆਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਸਾਰ ਤਿੰਨ ਲੰਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਬਦਲ ਢੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਬਦਲ ਢੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਸੋ ਸੂਰਜ ਵੀ ਆਪ ਸਮਾਨ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ।

ਹੇ ਜੋਤੀਮਾਨ ਦੇਵ ! ਆਪ ਦਾ ਮੁਖ ਅਜੇਹਾ ਕਮਲ ਹੈ ਜੋ ਅਨੰਤ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਭਾਵ ਆਪ ਦਾ ਮੁਖ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਤਰਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿਨ ਰੂਪੀ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੋਹ ਰੂਪੀ ਗੁੜੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਰੂਪੀ ਰਾਹੁ ਦੀ ਛਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਡੋਟ ਸਕਦੀ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਢੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਦ ਆਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪੀ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨੇਹਰਾ ਦੂਰ ਕਰ ਚਿਹਾ ਹੈ ਫਿਰ ਭਾਤ ਲਈ ਚੰਦ ਅਤੇ ਦਿਨ ਲਈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ? ਆਪ ਦੀ ਮਾਜਦੂਗੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਬੰਕਾਰ ਹਨ ।

ਜਦ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਪੀਲੇ ਪੀਲੇ ਚੱਲਾ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨਾਲ ਲਹਿ ਲਹਿਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਭਰੇ ਬਦਲਾਂ ਦੀ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ?

ਹੇ ਸਰਵੋੱਗ ! ਜੇ ਅਨੰਤ ਗਿਆਨ ਰਾਸ਼ੀ ਆਪ ਕੋਲ ਸੰਭਾਏਮਾਨ ਹੈ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਹਰਿ [ਵਿਸ਼ਨੂੰ] ਹਰ [ਮਹਾਦੇਵ] ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਲ ਕਿਥੇ ਹੈ ?

ਭਲਾਂ ਜੋ, ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਨੀ ਵਿਚ ਹੈ ਉਹ ਸੂਰਜ ਦੀ ਚਮਕ ਨਾਲ ਚਮਕਦੇ ਕੱਚ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਵਿਚ ਕਿਥੇ ਹੈ ।

ਹੇ ਨਾਥ ! ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਆਦਿ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਤੋਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

“ ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਿ ਅਨੇਕਾ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਖਿਚ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਹੇ ਮਨੀਸ਼ਵਰ ! ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੈਕੜੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕਰੋੜਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਆਪ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਾਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਸਤਰੀ ਆਪ ਜਿਹੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿਸਾਵਾਂ ਨਛੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਸੂਰਜ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਸਿਰਥ ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਹੇ ਮੁਨੀ ਇੰਦਰ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਜਸਵੀਂ ਹੋ। ਰਾਗ ਚਵੇਸ਼ ਰਹਿਤ ਦੀ ਮੈਲ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ! ਅਗਿਆਨ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਨੀ ਲੋਕ ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਮਪੁਰਸ਼ ਮਨਦੇ ਹਨ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਮੌਤ ਛੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਇਹ ਦਰਿੜ ਵਿਸਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਿਵ ਮਾਰਗ [ਮੋਕਸ਼] ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਭਾਵ :- ਢੀਰਤਾਗ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਮੋਕਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

ਹੇ ਸ਼ਠਵੇਸਵਰ ! ਯੋਗੀ ਲੋਕ ਆਪ ਨੂੰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਅਭਿਨਾਸੀ ਹੋ, ਸ਼ਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ, ਆਪ ਇਕ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਅਨੇਕ ਹੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੋ ਈਸ਼ਵਰ ਹੋ, ਕਾਮ ਵਿਭਤੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧੂਮਕੇਤੂ ਹੋ। ਆਪ ਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗੀਸ਼ਵਰ ਹੋ ਆਪ ਆਪਣੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਆਪ ਅਨੇਕਵੀਂ ਹੋ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ।

ਹੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਪੁਜਯ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਬੁੱਧ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਆਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪ ਨਾਲ ਜਾਗਰਿਤ ਰਹਿਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਿਨੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪ ਸੰਕਰ ਹੋ। ਹੇ ਧੀਰਜ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ। ਆਪ ਸਮਿਅਕ ਗਿਆਨ ਸਮਿਅਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਿਅਕ ਚ ਰਤਿਰ ਰੂਪੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਹੋ। ਸਾਰੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਮ ਹੋਣਕਾਰਨ ਆਪ ਹੀ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਹੋ।

ਹੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਥ। ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ
ਹੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੱਭਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ
ਦੇ ਰਾਗ ਦਵੇਸ ਆਦਿ ਮੈਲ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਨੇਸਵਰ ਮੇਰਾ ਕਰੋੜ ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਣਾਮ
ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ।

ਹੇ ਮੂਨੀ ! ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾ ਨੇ ਆਪ ਤਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ
ਵਿਚ ਅਚੰਬੇ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ? ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਸਾਰੇ ਦੁਰਗੁਣਾ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਆਸਰਾ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਦੁਰਗੁਣ
ਹਕੀਮੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਫਸੇ ਦੁਰਗੁਣ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ।

ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਹਿਮਾਸਾਲੀ ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਦਾ ਅਨੁਪਮ ਸੁੰਦਰ ਸਰੀਰ ਤੱਪ ਤੇਜ ਦੀਆਂ
ਕਿਰਣਾਂ ਉਪਰ ਵੱਲ ਖਿਲਾਰਦਾ ਅਸ਼ੋਕ ਦਰਖੱਤ ਹੇਠ ਇਸਤਰਾਂ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ
ਕਿਰਣਾਂ ਨਾਲ ਚਮਕਦਾ ਸੂਰਜ ਖੜੋਲਾ ਹੇਠ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇ ਤਜਸਵੀ ! ਜਿਵੇਂ ਅਪਣੀ ਜਗਮਰ ਹਟ ਕਤਦਾ ਸੂਰਜ ਅਪਣੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ
ਰਾਹੀਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਫਿਲਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਿਖਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉਪਰ ਆਪ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਉਦੇ ਹੋਏ ਚੰਦ ਦੀ ਦੁਹੀਆਂ ਚਾਦਨੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੁੱਧੀਆ ਜਲ ਵਾਲੇ
ਝਰਣੇ ਤੋਂ ਗਿਰਦੀ ਸਫੇਦ ਧਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਦੇ ਸੁਨੇਹਰ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ
ਜਿਆਦਾ ਸੁੰਦਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਆਪ ਦਾ ਸੋਨੇ ਰੰਗਾ ਸਰੀਰ। ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਵੇ ਪਾਸੇ ਸਮੋਸਰਨ ਵਿਚ
ਇੰਦਰ ਆਦਿ ਦਵ ਕੰਦ ਪੁਸ਼ਪ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਚਾਵਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਥ ! ਆਪ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਸ਼ੋਭਿਤ ਚੰਦਰ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਮੌਤੀਆਂ
ਦੀਆ ਝਲਰਾ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ „ਛੱਤਰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ, ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਘੋਸਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ " ਭਗਵਾਨ ਰਿਸ਼ਵਦੇਵ ਹੀ ਤਿੰਨੋਂ ਲੋਕ ਦੇ ਸਵਾਮੀ ਹਨ।

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ! ਅਪਣੀ ਗੰਭੀਰ ਉਚ ਮਿਠੀ ਧਨੀਆ ਸਾਰੀਆ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪ ਦੇ ਸਮੱਸਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਵ ਦੰਦਭੀ, ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕਲਿਆਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਪ ਛੇ ਜਸ ਨੂੰ ਸਭ ਪਾਸੋਂ ਫੈਲਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਘੋਸਣਾ ਕਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਰਿਸਵ ਦੇਵ ਹੀ ਸੱਚੇ ਪਰਮਰਾਜ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਦੇ ਸਮੱਸਰਨ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ, ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਮੰਦਾਰ ਨਮੇਰੂ, ਪਛਿਜਾਤ, ਸੰਤਾਨਕ ਆਦਿ ਸਵਰਗੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਸੁੱਗਧਿੰਤ ਜਲ ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਦੇ ਝੋਕੇਆਂ ਨਾਲ ਵਰਸਨ ਵਾਲੀ ਫੱਲ ਵਰਖਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਦੇ ਬਦਨ ਰੁਪੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਆਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੇ ਚਹ ਪਾਸੇ ਫੈਲੇਆ ਪਭਾ ਮੰਡਲ [ਆਭਾ ਮੰਡਲ] ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਫਿੱਕਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ । ਆਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਵੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਵਧ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪਰ ਸ਼ੀਤਲਤਾ ਪਖੋਂ ਇਸ ਅੱਗੋਂ ਚੰਚਦਮਾ ਦੀ ਸ਼ੀਤਲਤਾ ਫਿੱਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ।

ਹੇ ਜਗਦੀਸ਼ਵਰ ! ਆਪ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ ਸਵਰਗ ਤੇ ਮੌਕਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਇਹ ਬਾਣੀ ਹਿੰਤਕਾਰੀ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ । ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਧਰਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਕਠਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੈ । ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਵ ਲੇ ਗੁਣ ਵੀ ਅਲੌਕਿਕ ਹਨ ।

ਹੇ ਜਿਨੈਂਦਰ ! ਆਪ ਦੇ ਚਰਨ ਨਵੇਂ .- ਖਿੜੇ ਸੁਨੇਹਰੀ ਕਮਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਰਨਾਂ ਦੇ ਨਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਪ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਮਹਾਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਚਰਨ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੇਵਭੈ ਆਪ ਦੇ ਆਗਮਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਮਲ ਬਿਛਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ! ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਮੇਂ, ਆਪ ਦਾ ਸਮੱਸਰਨ ਵਿਚ ਜੋ ਸੋਭਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਨਸੀਬ ਹੈ ? ਭਲਾ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਟਿਮਟਿਮਾਉਂਦੇ ਤਾਰੇਆ ਕੋਲ ਕਿਥੇ ?

ਭਾਵ ਤੀਰਥੰਕਰ ਭਗਵਾਨ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਾਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਤ-ਰਾਗੀ ਹਨ ਰਾਗ ਦਵੇਸ ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

ਹੇ ਦੇਵ ! ਗੰਡ ਸਥਲ ਵਿਚ ਬਹਿ ਰਹੀ ਦ੍ਰਵ ਧਾਰਾ ਤੇ ਚੰਚਲ ਭੋਰੇਆਂ ਦੀ ਭਰਾ,
ਕਰੋਧ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸਵਠਗੀ ਏਰਾਵਤ ਹਾਥੀ ਵੀ, ਜੇ ਆਪ ਦੇ ਭਗਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ
ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਭਗਤ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ ।

39

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਸ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਗੰਡ ਸਥਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾੜ
ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ, ਅਜੇਹਾ ਸ਼ੇਰ ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਆਸਰੇ ਤੇ
ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਗਤ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇ । ਭਗਤ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਦੱਬ ਵੀ ਜਾਵੇ ਫੇਰ
ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਭਗਤ ਦਾ ਸ਼ੇਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ।

40

ਹੇ ਭਗਤ ਭਖਿਅੰਕ ! ਪਰਲੇ ਕਾਲ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ
ਦੂਰ ਦੂਰ ਅੰਗਾਰੇ ਉੜ ਰਹੇ ਹੋਣ । ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੁਫਾਨ ਵੀ ਆਪ
ਦੇ ਨਾਂ ਲੈਣ ਨਾਲ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ਹਨ ।

41

ਹੇ ਨਾਥ ! ਜਿਸ ਜਹਿਰੀਲੇ ਸੱਪ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਲਾਲ ਹੋਣ । ਜੋ ਬੰਨਤੀ
ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਮਸਤ ਕੋਇਲ ਦੇ ਗਲੇ ਵਰਗਾ ਕਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਫਨ ਓਠਾ ਕੇ ਡਸਣ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ
ਹੋਵੇ, ਅਜੇਹੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਸੱਪ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਬੰਠ ਕੇ ਆਪ ਦਾ ਭਗਤ ਨਹੀਂ ਡੱਬ ਸਕਦਾ । ਜਿਸ
ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵ ਨਾਂ ਬੁੱਟੀ ਵਿਦਮਾਨ ਹੋਵੇ [ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਕਾਹਦਾ] ।

42

ਹੇ ਦੇਵ ! ਜਿਸ ਰਣ ਭੂਮੀ ਵਿਚ ਹਾਥੀ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਹੋਵੇ
ਬਹਾਦਰ ਲੜ ਰਹੇ ਹੋਣ । ਜੋ ਸੇਨਾ ਕਿਸੇ ਦੈਸ਼ਮਣ ਰਾਜਾ ਦੀ ਹੋਵੇ । ਅਜੇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ
ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਜਪਨ ਨਾਲ ਉਹ ਸੈਨਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਭਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਣਾਂ
ਨਾਲ ਸਭ ਪਾਸੇ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

43

ਹੇ ਜੋਤੀਮਾਨ ! ਆਪ ਦੇ ਭਗਤ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਦੇ ਆਸਰਾ ਭੂਪੀ
ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਭਾਲਿਆ ਦੀਆਂ ਨੱਕਾਂ ਨਾਲ ਜਖਮੀ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ
ਨਿਕਲਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬਹਾਦਰ ਰਾਜੇ ਗੱਜ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਅਜੇਹੇ ਖਤਰ-
ਨਾਕ ਯੁਧ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਭਗਤ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ।

ਹੇ ਤਾਰਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਸ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਚਹੁ ਪਾਸੇ ਖਤਰਨਾਕ ਮਗਰਮੱਛ ਪਾਠਲ
ਤੈ ਪੀਠ ਨਾ ਦੇ ਮਗਰਮੱਛ ਤੈਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਜਵਾਰਭਾਟਾ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾ ਉਠ ਰਹੀਆ ਹੋਣ।
ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਔਗ ਵਿਚ ਭਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਤੈਰ ਚਹੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ
ਆਪ ਦਾ ਨਾ ਮਾਤਰ ਲੋਣ ਨਾਲ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਖਤਰਨਾਕ ਜਲੋਧਰ ਰੋਗਾ ਨਾਲ ਗਲ ਚੁਕਿਆ
ਹੋਵੇ। ਜਿਉਣ ਦੀ ਆਸ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੋਵੇ। ਅਜੇਹਾ ਬੀਮਾਰ ਵੀ ਜੇ ਅਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗੀ ਆਪ ਦੀ
ਭਰਨ ਧੂਲ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਡੇ ਲਗਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਕਾਮਦੇਵ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁੰਦਰ
ਤੇ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੇ ਸਰਵਗ ਪ੍ਰਭੂ ! ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ 'ਜੰਜੀਰ' ਨਾਲ ਜਕੜੀਆ ਹੋਣ।
ਬੜੀਆ ਕਾਰਣ ਲੱਤਾ ਡਿੱਲ ਗਈਆ ਹੋਣ। ਅਜੇਹੇ ਕੇਦ ਵਿਚ ਸੜ ਰਹੇ ਕੈਦੀ ਵੀ ਆਪ ਦੇ
ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨੇ ਸਮੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਥ ! ਜੋ ਬੁਧੀਮਾਨ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਸਤੋਤਰ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਮਸਤ
ਹਾਥੀਆ, ਸੋਠਾ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਵਾਰ ਭਾਟੇਆ, ਜਹਿਠੀਲੇ ਸੱਪਾਂ, ਭਿਆਂਕਥ ਯੁੱਧ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੁੰਦਰ, ਤੇ
ਜਲੋਧਰ ਰੋਗ ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗਾ।

ਹੇ ਜਿਨੇ'ਦਰ ! ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਅੱਖਰਾ ਦੇ ਫੁੱਲ, ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ, ਆਪ ਦੇ ਮਹਾਨ ਗੁਣਾ
ਰੂਪੀ ਧਾਗੇ ਵਿਚ, ਬੜੀ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਪਰੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਗੁਣਾ ਰੂਪੀ ਮਾਲਾ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਜੀਵ
ਧਾਰਨ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਧਨ ਦੀ ਦੇਵੀ ਲੱਛਮੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਜੇਹਾ
ਭਗਤ ਤਿੰਨਾ ਲੋਕਾ ਵਿਚ ਇੱਜਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ।

